

ਕੈਂਸਰ ਕੀ ਹੈ? ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫੈਲਦਾ ਹੈ

ਕੈਂਸਰ ਇੱਕ ਬਿਮਾਰੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਰੀਰ ਦੇ ਕੁਝ ਸੈੱਲ ਬੇਕਾਬੂ ਹੋ ਕੇ ਵਧਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਹੋਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਤੱਕ ਫੈਲ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਉਦੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਜੀਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਸੈੱਲਾਂ ਨੂੰ ਵਧਣ ਅਤੇ ਵੰਡਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਕੈਂਸਰ ਦੀਆਂ 100 ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਿਸਮਾਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੋਂ ਇਹ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਸਰਲ ਵਿਆਖਿਆ

ਕੈਂਸਰ ਇੱਕ ਬਿਮਾਰੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਰੀਰ ਦੇ ਕੁਝ ਸੈੱਲ ਬੇਕਾਬੂ ਹੋ ਕੇ ਵਧਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਹੋਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਤੱਕ ਫੈਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਕੈਂਸਰ ਲਗਭਗ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਖਰਬਾਂ ਸੈੱਲਾਂ ਦਾ ਬਣਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਮਨੁੱਖੀ ਸੈੱਲ ਸੈੱਲ ਵਿਭਾਜਨ ਨਾਮਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਰਾਹੀਂ ਵਧਦੇ ਅਤੇ ਵੰਡਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਸਰੀਰ ਦੀ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਨਵੇਂ ਸੈੱਲ ਬਣ ਸਕਣ। ਜਦੋਂ ਸੈੱਲ ਪੁਰਾਣੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਮਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਸੈੱਲ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਲੈ ਲੈਂਦੇ ਹਨ।

ਕਦੇ-ਕਦੇ ਇਹ ਵਿਵਸਥਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਟੁੱਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਸਧਾਰਨ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨੇ ਹੋਏ ਸੈੱਲ ਵਧਦੇ ਅਤੇ ਵੰਡਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਹ ਸੈੱਲ ਟਿਊਮਰ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਟਿਸ਼ੂ ਦੀਆਂ ਗੰਢਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਟਿਊਮਰ ਕੈਂਸਰ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕੈਂਸਰ ਵਾਲੇ (ਬਿਨਾਇਨ) ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਕੈਂਸਰ, ਇਸ ਦੇ ਮੂਲ ਵਿੱਚ, ਬੇਕਾਬੂ ਹੋ ਗਈ ਆਮ ਸੈੱਲ ਵਾਧੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ।

ਕੈਂਸਰ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਬਿਨਾਇਨ ਟਿਊਮਰ

ਕੈਂਸਰ ਵਾਲੇ ਟਿਊਮਰ ਨੇੜਲੇ ਟਿਸ਼ੂਆਂ ਵਿੱਚ ਫੈਲਦੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਰੀਰ ਦੇ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਤੱਕ ਵੀ ਜਾ ਕੇ ਨਵੇਂ ਟਿਊਮਰ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਮੈਟਾਸਟੇਸਿਸ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੈਂਸਰ ਵਾਲੇ ਟਿਊਮਰਾਂ ਨੂੰ ਮੈਲਿਗਨੈਂਟ ਟਿਊਮਰ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕੈਂਸਰ ਠੋਸ ਟਿਊਮਰ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਖੂਨ ਦੇ ਕੈਂਸਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲਿਊਕੀਮੀਆ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ।

ਬਿਨਾਇਨ ਟਿਊਮਰ ਨੇੜਲੇ ਟਿਸ਼ੂਆਂ ਵਿੱਚ ਫੈਲਦੇ ਜਾਂ ਹਮਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਹਟਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ, ਬਿਨਾਇਨ ਟਿਊਮਰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਨਹੀਂ ਵਧਦੇ, ਜਦਕਿ ਕੈਂਸਰ ਵਾਲੇ ਟਿਊਮਰ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਦੁਬਾਰਾ ਵੱਧ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਬਿਨਾਇਨ ਟਿਊਮਰ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਕਾਫ਼ੀ ਵੱਡੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਗੰਭੀਰ ਲੱਛਣ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਜਾਨਲੇਵਾ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਇਨ ਟਿਊਮਰ।

ਕੈਂਸਰ ਸੈੱਲ ਕਿਵੇਂ ਵੱਖਰੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ

ਕੈਂਸਰ ਸੈੱਲ ਕਈ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਆਮ ਸੈੱਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਦਾਹਰਨ ਵਜੋਂ, ਕੈਂਸਰ ਸੈੱਲ:

- ਉਹਨਾਂ ਸੰਕੇਤਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵਧਦੇ ਹਨ ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੈੱਲਾਂ ਨੂੰ ਵਧਣ ਲਈ ਦੱਸਦੇ ਹਨ। ਆਮ ਸੈੱਲ ਸਿਰਫ਼ ਉਦੋਂ ਵਧਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦੇ ਹਨ।
- ਉਹਨਾਂ ਸੰਕੇਤਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੈੱਲਾਂ ਨੂੰ ਵੰਡਣਾ ਬੰਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਮਰਨ (ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਡ ਸੈੱਲ ਡੈਥ, ਜਾਂ ਐਪੋਪਟੋਸਿਸ ਵਜੋਂ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ) ਲਈ ਦੱਸਦੇ ਹਨ।
- ਨੇੜਲੇ ਖੇਤਰਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਹੋਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਤੱਕ ਫੈਲਦੇ ਹਨ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਆਮ ਸੈੱਲ ਹੋਰ ਸੈੱਲਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਵਧਣਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਇੱਧਰ-ਉੱਧਰ ਨਹੀਂ ਘੁੰਮਦੇ।

- ਖੂਨ ਦੀਆਂ ਨਾੜੀਆਂ ਨੂੰ ਟਿਊਮਰਾਂ ਵੱਲ ਵਧਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਖੂਨ ਦੀਆਂ ਨਾੜੀਆਂ ਆਕਸੀਜਨ ਅਤੇ ਪੋਸ਼ਕ ਤੱਤ ਲਿਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਨੂੰ ਹਟਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।
- ਇਮਿਊਨ ਸਿਸਟਮ ਤੋਂ ਲੁਕ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੁਕਸਾਨੇ ਜਾਂ ਅਸਧਾਰਨ ਸੈੱਲਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਂਦਾ ਹੈ।
- ਇਮਿਊਨ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦੇ ਕੇ ਕੈਂਸਰ ਸੈੱਲਾਂ ਨੂੰ ਜਿਊਂਦੇ ਅਤੇ ਵਧਦੇ ਰਹਿਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹਨ।
- ਆਪਣੇ ਕ੍ਰੋਮੋਸੋਮ ਵਿੱਚ ਕਈ ਬਦਲਾਅ ਇਕੱਠੇ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਾਧੂ ਜਾਂ ਗੁੰਮ ਹੋਏ ਟੁਕੜੇ।
- ਵੱਖਰੇ ਪੋਸ਼ਕ ਤੱਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਊਰਜਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧਣ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਕੈਂਸਰ ਸੈੱਲ ਅਕਸਰ ਇਹਨਾਂ ਅਸਧਾਰਨ ਵਿਵਹਾਰਾਂ 'ਤੇ ਇੰਨੇ ਭਾਰੀ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜਿਊਂ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਖੋਜਕਾਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਅਜਿਹੇ ਇਲਾਜ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੇ ਹਨ ਜੋ ਕੈਂਸਰ ਸੈੱਲਾਂ ਦੀਆਂ ਅਸਧਾਰਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਦਾਹਰਨ ਵਜੋਂ, ਕੁਝ ਥੈਰੇਪੀਆਂ ਖੂਨ ਦੀਆਂ ਨਾੜੀਆਂ ਨੂੰ ਟਿਊਮਰਾਂ ਵੱਲ ਵਧਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਟਿਊਮਰ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੇ ਪੋਸ਼ਕ ਤੱਤਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕੈਂਸਰ ਕਿਵੇਂ ਵਿਕਸਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ

ਕੈਂਸਰ ਇੱਕ ਜੈਨੇਟਿਕ ਬਿਮਾਰੀ ਹੈ। ਭਾਵ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਜੀਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਕਾਰਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਸਾਡੇ ਸੈੱਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਕਿਵੇਂ ਵਧਦੇ ਅਤੇ ਵੰਡਦੇ ਹਨ।

ਕੈਂਸਰ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਵਾਲੇ ਜੈਨੇਟਿਕ ਬਦਲਾਅ ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ:

- ਸੈੱਲ ਵੰਡ ਦੌਰਾਨ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ।
- ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਪਦਾਰਥਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤੰਬਾਕੂ ਦੇ ਧੂੰਏਂ ਵਿਚਲੇ ਰਸਾਇਣ ਅਤੇ ਸੂਰਜ ਤੋਂ ਪਰਾਬੈਂਗਣੀ ਕਿਰਨਾਂ, ਕਾਰਨ DNA ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਨੁਕਸਾਨ।
- ਮਾਪਿਆਂ ਤੋਂ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲਣਾ।

ਸਰੀਰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੁਕਸਾਨੇ ਹੋਏ DNA ਵਾਲੇ ਸੈੱਲਾਂ ਨੂੰ ਕੈਂਸਰ ਬਣਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹਟਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਸਰੀਰ ਦੀ ਇਹ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਉਮਰ ਦੇ ਨਾਲ ਘੱਟਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਬਾਅਦ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਕੈਂਸਰ ਦਾ ਖਤਰਾ ਵਧੇਰੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕੈਂਸਰ ਵਿੱਚ ਜੈਨੇਟਿਕ ਬਦਲਾਵਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਲੱਖਣ ਸੁਮੇਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ-ਜਿਵੇਂ ਕੈਂਸਰ ਵਧਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਹੋਰ ਬਦਲਾਅ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇੱਕੋ ਟਿਊਮਰ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੈੱਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜੈਨੇਟਿਕ ਬਦਲਾਅ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਕੈਂਸਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਜੀਨ

ਕੈਂਸਰ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਜੈਨੇਟਿਕ ਬਦਲਾਅ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਿੰਨ ਮੁੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਜੀਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ: ਪ੍ਰੋਟੋ-ਓਨਕੋਜੀਨ, ਟਿਊਮਰ ਸਪ੍ਰੈਸਰ ਜੀਨ, ਅਤੇ DNA ਮੁਰੰਮਤ ਜੀਨ। ਇਹਨਾਂ ਬਦਲਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਕੈਂਸਰ ਦੇ "ਡਰਾਈਵਰ" ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

- **ਪ੍ਰੋਟੋ-ਓਨਕੋਜੀਨ** ਆਮ ਸੈੱਲ ਵਾਧੇ ਅਤੇ ਵੰਡ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਜੀਨ ਕੁਝ ਖਾਸ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਬਦਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਆਮ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਸਰਗਰਮ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਕੈਂਸਰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜੀਨ (ਓਨਕੋਜੀਨ ਕਹਾਏ ਜਾਂਦੇ) ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਸੈੱਲਾਂ ਨੂੰ ਵਧਣ ਅਤੇ ਜਿਊਂਦੇ ਰਹਿਣ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ।
- **ਟਿਊਮਰ ਸਪ੍ਰੈਸਰ ਜੀਨ** ਵੀ ਸੈੱਲ ਵਾਧੇ ਅਤੇ ਵੰਡ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਜੀਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਖਾਸ ਬਦਲਾਵਾਂ ਵਾਲੇ ਸੈੱਲ ਬੇਕਾਬੂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵੰਡ ਸਕਦੇ ਹਨ।
- **DNA ਮੁਰੰਮਤ ਜੀਨ** ਨੁਕਸਾਨੇ ਹੋਏ DNA ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਜੀਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਵਾਲੇ ਸੈੱਲ ਹੋਰ ਜੀਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਬਦਲਾਅ ਇਕੱਠੇ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਮਿਲ ਕੇ ਸੈੱਲਾਂ ਨੂੰ ਕੈਂਸਰ ਵਾਲੇ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਜਿਵੇਂ-ਜਿਵੇਂ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਹੋਰ ਸਿੱਖਿਆ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਖਾਸ ਜੀਨ ਬਦਲਾਅ ਕਈ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਕੈਂਸਰਾਂ ਵਿੱਚ ਆਮ ਹਨ। ਹੁਣ ਕੈਂਸਰ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਜੀਨ ਬਦਲਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਇਲਾਜ ਹਨ, ਅਤੇ ਕੁਝ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਕੈਂਸਰ ਲਈ

ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਦਲਾਅ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਭਾਵੇਂ ਕੈਂਸਰ ਕਿੱਥੋਂ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ।

ਜਦੋਂ ਕੈਂਸਰ ਫੈਲਦਾ ਹੈ

ਜੇ ਕੈਂਸਰ ਆਪਣੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਸਰੀਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਫੈਲ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਉਸਨੂੰ ਮੈਟਾਸਟੈਟਿਕ ਕੈਂਸਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਮੈਟਾਸਟੇਸਿਸ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਮੈਟਾਸਟੈਟਿਕ ਕੈਂਸਰ ਦਾ ਨਾਮ ਅਤੇ ਕੈਂਸਰ ਸੈੱਲਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮ ਮੂਲ, ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ, ਕੈਂਸਰ ਵਾਲੀ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਵਜੋਂ, ਛਾਤੀ ਦਾ ਕੈਂਸਰ ਜੋ ਫੇਫੜੇ ਵਿੱਚ ਟਿਊਮਰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਮੈਟਾਸਟੈਟਿਕ ਛਾਤੀ ਦਾ ਕੈਂਸਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਫੇਫੜਿਆਂ ਦਾ ਕੈਂਸਰ। ਮਾਈਕ੍ਰੋਸਕੋਪ ਹੇਠਾਂ, ਮੈਟਾਸਟੈਟਿਕ ਕੈਂਸਰ ਸੈੱਲ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੂਲ ਕੈਂਸਰ ਦੇ ਸੈੱਲਾਂ ਵਰਗੇ ਦਿਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਅਣੂ-ਪੱਧਰ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਲਾਜ ਮੈਟਾਸਟੈਟਿਕ ਕੈਂਸਰ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲੰਬਾ ਜਿਊਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਮੁੱਖ ਟੀਚਾ ਕੈਂਸਰ ਦੇ ਵਧੇ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਲੱਛਣਾਂ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਦੇਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੈਟਾਸਟੈਟਿਕ ਟਿਊਮਰ ਸਰੀਰ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਕੈਂਸਰ ਨਾਲ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲੋਕ ਮੈਟਾਸਟੈਟਿਕ ਬਿਮਾਰੀ ਨਾਲ ਹੀ ਮਰਦੇ ਹਨ।

ਟਿਸ਼ੂ ਬਦਲਾਅ ਜੋ ਕੈਂਸਰ ਨਹੀਂ ਹਨ

ਸਰੀਰ ਦੇ ਟਿਸ਼ੂਆਂ ਵਿੱਚ ਹਰ ਬਦਲਾਅ ਕੈਂਸਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਕੁਝ ਟਿਸ਼ੂ ਬਦਲਾਅ, ਜੋ ਇਲਾਜ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ, ਤਾਂ ਕੈਂਸਰ ਵਿੱਚ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇੱਥੇ ਕੁਝ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਹਨ ਜੋ ਕੈਂਸਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਪਰ ਕਈ ਵਾਰ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਰੱਖੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ:

- **ਹਾਈਪਰਪਲੇਸੀਆ** ਉਦੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਟਿਸ਼ੂ ਵਿੱਚ ਸੈੱਲ ਆਮ ਨਾਲੋਂ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵਾਧੂ ਸੈੱਲ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸੈੱਲ ਅਤੇ ਟਿਸ਼ੂ ਦੇ ਸੰਗਠਿਤ ਹੋਣ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਮਾਈਕ੍ਰੋਸਕੋਪ ਹੇਠਾਂ ਅਜੇ ਵੀ ਆਮ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।
- **ਡਿਸਪਲੇਸੀਆ** ਵਧੇਰੇ ਵਧੀ ਹੋਈ ਹਾਲਤ ਹੈ। ਵਾਧੂ ਸੈੱਲ ਇਕੱਠੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਸੈੱਲ ਅਸਧਾਰਨ ਦਿਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਟਿਸ਼ੂ ਵੱਖਰੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੰਗਠਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸੈੱਲ ਜਿੰਨੇ ਵਧੇਰੇ ਅਸਧਾਰਨ ਦਿਖਦੇ ਹਨ, ਕੈਂਸਰ ਬਣਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਓਨੀ ਹੀ ਵੱਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਸਧਾਰਨ ਤਿਲ (ਡਿਸਪਲਾਸਟਿਕ ਨੀਵਸ) ਇਸਦੀ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਨ ਹੈ; ਇਹ ਮੇਲਾਨੋਮਾ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਨਹੀਂ ਬਦਲਦੇ।
- **ਕਾਰਸੀਨੋਮਾ ਇਨ ਸਿਟੂ** ਹੋਰ ਵਧੀ ਹੋਈ ਹਾਲਤ ਹੈ। ਇਸਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਸਟੇਜ 0 ਕੈਂਸਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਕੈਂਸਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸਧਾਰਨ ਸੈੱਲ ਨੇੜਲੇ ਟਿਸ਼ੂਆਂ 'ਤੇ ਉਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਜਿਵੇਂ ਕੈਂਸਰ ਸੈੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਕੁਝ ਮਾਮਲੇ ਕੈਂਸਰ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਕਾਰਸੀਨੋਮਾ ਇਨ ਸਿਟੂ ਦਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕੈਂਸਰ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ

ਕੈਂਸਰ ਦੀਆਂ 100 ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਿਸਮਾਂ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਅੰਗਾਂ ਜਾਂ ਟਿਸ਼ੂਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਉਦਾਹਰਨ ਵਜੋਂ, ਫੇਫੜਿਆਂ ਦਾ ਕੈਂਸਰ ਫੇਫੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦਿਮਾਗ ਦਾ ਕੈਂਸਰ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੈਂਸਰਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਸੈੱਲ ਦੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੀ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਇਆ।

ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸੈੱਲ ਦੀ ਕਿਸਮ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਕੁਝ ਵੱਡੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ:

- **ਕਾਰਸੀਨੋਮਾ** — ਸਭ ਤੋਂ ਆਮ ਕਿਸਮ ਦਾ ਕੈਂਸਰ, ਜੋ ਏਪੀਥੀਲੀਅਲ ਸੈੱਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਰੀਰ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਤੇ ਬਾਹਰੀ ਸਤਹਾਂ ਨੂੰ ਢੱਕਦੇ ਹਨ। ਐਡੀਨੋਕਾਰਸੀਨੋਮਾ, ਬੇਸਲ ਸੈੱਲ ਕਾਰਸੀਨੋਮਾ, ਸਕੁਐਮਸ ਸੈੱਲ ਕਾਰਸੀਨੋਮਾ, ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਂਜੀਸ਼ਨਲ ਸੈੱਲ ਕਾਰਸੀਨੋਮਾ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਹਨ।
- **ਸਾਰਕੋਮਾ** — ਹੱਡੀਆਂ ਅਤੇ ਨਰਮ ਟਿਸ਼ੂਆਂ ਵਿੱਚ ਬਣਨ ਵਾਲੇ ਕੈਂਸਰ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਾਸਪੇਸ਼ੀ, ਚਰਬੀ, ਖੂਨ ਦੀਆਂ ਨਾੜੀਆਂ, ਲਿੰਫ ਵੈਸਲਸ, ਅਤੇ ਟੈਂਡਨ ਅਤੇ ਲਿਗਾਮੈਂਟਸ ਵਰਗੇ ਰੇਸ਼ੇਦਾਰ ਟਿਸ਼ੂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।
- **ਲਿਊਕੀਮੀਆ** — ਕੈਂਸਰ ਜੋ ਹੱਡੀਆਂ ਦੇ ਮਿੱਝ ਦੇ ਖੂਨ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਟਿਸ਼ੂ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਠੋਸ ਟਿਊਮਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੇ; ਇਸਦੀ ਬਜਾਏ, ਅਸਧਾਰਨ ਸਫੈਦ ਖੂਨ ਸੈੱਲ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਆਮ ਖੂਨ ਸੈੱਲਾਂ ਨੂੰ ਭੀੜ ਨਾਲ ਹਟਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

- **ਲਿੰਫੋਮਾ** — ਕੈਂਸਰ ਜੋ ਲਿੰਫੋਸਾਈਟਸ (T ਸੈੱਲ ਜਾਂ B ਸੈੱਲ) ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਬਿਮਾਰੀ ਨਾਲ ਲੜਨ ਵਾਲੇ ਸਫੈਦ ਖੂਨ ਸੈੱਲ ਹਨ। ਦੋ ਮੁੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਹਨ ਹੋਜਕਿਨ ਲਿੰਫੋਮਾ ਅਤੇ ਨਾਨ-ਹੋਜਕਿਨ ਲਿੰਫੋਮਾ।
- **ਮਲਟੀਪਲ ਮਾਈਲੋਮਾ** — ਕੈਂਸਰ ਜੋ ਪਲਾਜ਼ਮਾ ਸੈੱਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਿਸਮ ਦਾ ਇਮਿਊਨ ਸੈੱਲ, ਅਤੇ ਹੱਡੀਆਂ ਦੇ ਮਿੱਝ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
- **ਮੇਲਾਨੋਮਾ** — ਕੈਂਸਰ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਸੈੱਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮੇਲਾਨੋਸਾਈਟਸ ਬਣਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਸੈੱਲ ਜੋ ਚਮੜੀ ਨੂੰ ਰੰਗ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਪਿਗਮੈਂਟ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ।
- **ਦਿਮਾਗ ਅਤੇ ਰੀੜ੍ਹ ਦੀ ਹੱਡੀ ਦੇ ਟਿਊਮਰ** — ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਉਸ ਸੈੱਲ ਦੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਬਣੇ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ। ਇਹ ਬਿਨਾਇਨ ਜਾਂ ਮੈਲਿਗਨੈਂਟ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਹੋਰ ਕਿਸਮਾਂ ਵੀ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਰਮ ਸੈੱਲ ਟਿਊਮਰ, ਨਿਊਰੋਐਂਡੋਕਰਾਈਨ ਟਿਊਮਰ, ਅਤੇ ਕਾਰਸਿਨੋਇਡ ਟਿਊਮਰ।

ਇਹ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਾਣਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਕੈਂਸਰ ਹੈ, ਇਸਨੂੰ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਦੇਖਭਾਲ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣ ਵੱਲ ਪਹਿਲਾ ਕਦਮ ਹੈ।

ਇਹ ਸਮੱਗਰੀ ਸਿਰਫ਼ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰੀ ਸਲਾਹ ਦਾ ਬਦਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਪਣੀ ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ ਟੀਮ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰੋ।

ਇੱਕ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਰੋਤ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ

ਇਹ National Cancer Institute 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਵਿਦਿਅਕ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਸਰਲ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਹੈ। ਪੂਰੀ ਅਤੇ ਨਵੀਨਤਮ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਮੂਲ ਸਰੋਤ ਪੜ੍ਹੋ। ਸਿਰਫ਼ ਵਿਦਿਅਕ ਜਾਣਕਾਰੀ — ਡਾਕਟਰੀ ਸਲਾਹ ਨਹੀਂ। ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਪਣੀ ਕੇਅਰ ਟੀਮ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰੋ।

National Cancer Institute: cancer.gov/about-cancer/understanding/what-is-cancer

ਅੱਪਡੇਟ ਕੀਤਾ: 2026-09-15

ਤੁਹਾਨੂੰ ਮੁਫ਼ਤ ਦੁਭਾਸ਼ੀਆ ਲੈਣ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਜਿਹੜੇ ਹਸਪਤਾਲ ਅਤੇ ਕਲੀਨਿਕ ਫੈਡਰਲ ਫੰਡ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਤੁਹਾਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਖਰਚੇ ਦੇ ਯੋਗ ਦੁਭਾਸ਼ੀਆ ਦੇਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਰਿਸੈਪਸ਼ਨ 'ਤੇ ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਅਪੋਇੰਟਮੈਂਟ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੁਭਾਸ਼ੀਏ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਜਾਂ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਔਨਲਾਈਨ: cancerexplained.org/languages/pa/what-is-cancer

cancerexplained.org 'ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਲੇਖ ਤੋਂ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਰੋਤ ਨਾਲ ਜਾਂਚਿਆ ਗਿਆ ਸੰਸਕਰਣ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਾਲਾ ਹੈ।

Educational information only, not medical advice. An AI-assisted editorial system helped prepare this page. No named medical reviewer has reviewed it unless one is listed.

ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਬਦਲਾਅ ਕੀਤੇ ਮੁਫ਼ਤ ਛਾਪੇ, ਕਾਪੀ ਕਰੋ ਅਤੇ ਸਾਂਝਾ ਕਰੋ। ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ। ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਡਾਕਟਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਨਾ ਕਰੋ। ਹਵਾਲਾ: cancerexplained.org। ਵਿਦਿਅਕ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਡਾਕਟਰੀ ਸਲਾਹ ਨਹੀਂ।